

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

19 varkenshouderijen in Gemeente Bernheze

Postadres Gerrit Zegelaarstraat 1 6709 TA Wageningen T 085 7737676 Web info@regelink.nl | www.regelink.nl

KvK 14081365 BTW NL822004379.B01 Triodosbank NL84TRIO 0390980458

Colofon

Tekst	Peter Twisk
In opdracht van	Gemeente Bernheze
Naam opdrachtgever	A. Seelen
Rapportnummer	RA20204-02
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	14 september 2020
Aantal pagina's	122
Collegiale toets	M. v. Dienenhoven
Wijze van citeren	Twisk, P., 2020. Ecologische quickscan 19 varkenshouderijen in Gemeente Bernheze Rapport RA20204-02, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vanuit de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland worden er voorbereidingen getroffen voor de regeling Warme Sanering Varkenshouderijen. Deze regeling moet onder andere bijdragen aan het terugdringen van stikstofuitstoot. Ten behoeve hiervan zijn door Regelink Ecologie & Landschap bij ongeveer 130 bedrijven in Noordoost-Brabant QuickScans uitgevoerd. Bedrijven die deelnemen aan de regeling dienen binnen 14 maanden na het tekenen van de overeenkomst de betreffende gebouwen te slopen. De sloop van de gebouwen kan in strijd zijn met de Wet natuurbescherming (Wnb). Om na te gaan of dit het geval is, zijn ecologische quickscans uitgevoerd.

De Gemeente Boxtel bereidt de sanering voor van zeven varkenshouderijen. Deze rapportage geeft een inschatting van het effect van de ingreep op beschermde gebieden en geeft aan welke, aan gebouwen gebonden, beschermde soorten mogelijk voorkomen in het plangebied en wat de effecten van de ingreep hierop kunnen zijn. In deze rapportage wordt ook aangegeven of, en zo ja voor welke soorten, aanvullend onderzoek nodig is. Voorts wordt globaal aangegeven welke maatregelen getroffen dienen te worden om bij de sloop van de stallen aan de Wet natuurbescherming te voldoen.

1.2 Doel

Met deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNB)?
- Heeft de ingreep betrekking op houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn?
- Welke beschermde soorten flora en fauna zijn waargenomen of kunnen worden verwacht in het varkensstallen?
- Heeft de ingreep (mogelijk) een negatief effect op beschermde gebieden? Verdere toetsing hiervan maakt geen onderdeel uit van deze quickscan.
- Heeft de ingreep (mogelijk) een effect op de (potentieel) aanwezige beschermde flora en fauna?
- Leidt het uitvoeren van de ingreep mogelijk tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?
- Naar welke soorten en voor deze soorten belangrijke functies is aanvullend onderzoek nodig?
- Zijn er mitigerende maatregelen mogelijk om overtredingen van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming te voorkomen? (Het opstellen van een mitigatieplan maakt geen deel uit van de quickscan)

1.3 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) is per 1 januari 2017 van kracht en bevat Europese en nationale natuurbeschermingsregels voor Natura-2000 gebieden, planten- en diersoorten en houtopstanden. Hieronder staan kort de belangrijkste punten van de Wnb beschreven.

Bescherming van gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen vanuit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Voor ieder gebied zijn doelstellingen vastgesteld om habitats en/of soorten te beschermen. Ingrepen en activiteiten in en nabij deze gebieden moeten worden getoetst op hun effect op de beschermde natuurwaarden.

Daarnaast zijn gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) planologisch beschermd. In Noord-Brabant wordt dit aangeduid met het Natuurnetwerk Brabant of NNB. Ook voor activiteiten in (en soms rond) het NNB moet worden getoetst of ze negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van het NNB.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikheiden, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen (waarop uitzonderingen zijn).

Bescherming van soorten

Voor de verschillende beschermingsregimes van soorten van de Wet natuurbescherming gelden een aantal verbodsartikelen en vrijstellingsmogelijkheden. De beschermingsregimes zijn:

- Beschermingsregime Vogelrichtlijn: Europees beschermde vogels
- Beschermingsregime Habitatrichtlijn: Europees beschermde flora en fauna behalve vogels
- Beschermingsregime Andere soorten: Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen betekenen globaal dat het is verboden om:

- te doden,
- te vangen, plukken en uitsteken,
- opzettelijk te verstoren,
- nestplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of standplaatsen te vernielen of te beschadigen.

Verder geldt altijd de zorgplicht (art. 1.11), wat betekent dat negatieve effecten op beschermde en onbeschermde plant- en diersoorten moeten worden voorkomen en positieve effecten moeten worden bevorderd. De zorgplicht geldt dus ook voor nationaal beschermde soorten die voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld. Per provincie kunnen verschillende soorten zijn vrijgesteld (zie Bijlage 2). Voor diverse soortgroepen zijn Rode Lijsten beschikbaar, deze hebben geen juridische status. Daarnaast hebben diverse provincies en steden een eigen lijst met soorten, die lokaal extra aandacht en prioriteit krijgen.

2 Werkwijze

2.1 Algemene werkwijze

De uit te voeren ingreep betreft de sloop van een of meer varkensstallen. Omdat bij het onderzoek een groot aantal (ongeveer 130) locaties onderzocht is, is zoveel mogelijk een gestandaardiseerde werkwijze gevolgd. Gelet op de specifieke aard van de ingreep en de omstandigheden op de planlocaties kon het voorkomen van veel beschermde soortgroepen op voorhand worden uitgesloten. Vanwege de beperkte duur van de ingreep en de beperkte invloed op de omgeving van de ingreep konden ook negatieve effecten op beschermde soort(groep)en in de worden uitgesloten. Dit wordt in paragraaf 2.2 en hoofdstuk 3 nader toegelicht.

Bureauonderzoek

De ligging van de planlocaties ten opzichte van beschermde gebieden is opgezocht. Dit betreft Natura 2000 gebieden en het Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Nagegaan is voorts of in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) waarnemingen aanwezig zijn van beschermde soorten op de planlocaties. Hierbij is uitsluitend de locatie van de stallen geselecteerd, omdat alleen daar een negatief effect op beschermde soorten is te verwachten. Er is een periode van tien jaar geselecteerd omdat er in het algemeen maar weinig waarnemingen worden vastgelegd. Bij selectie van een kortere periode zou de kans bijzonder klein zijn dat er informatie beschikbaar is.

Aangezien de planlocaties allemaal intensief agrarisch gebruikt worden en de ingreep alleen de gebouwen betreft is middels een vooronderzoek bepaald voor welke soorten en soortgroepen geen effecten zijn te verwachten. Dit is gedaan op basis van verspreiding, habitateisen en de aard van ingreep. De resultaten daarvan gelden voor alle planlocaties en zijn omwille van de overzichtelijkheid apart in hoofdstuk 3 opgenomen.

Veldonderzoek

De locaties zijn in de periode mei – juli 2020 door ecologen van Regelink Ecologie & Landschap bezocht. De exacte bezoekdata en de betrokken ecologen staan vermeld bij de beschrijving per locatie. Bij elk locatiebezoek is met de varkenshouder geverifieerd welke gebouwen in het kader van de saneringsregeling gesloopt gaan worden. Vervolgens zijn de op de planlocaties aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd waarbij verrekijker, zaklamp en fotocamera zijn gebruikt. Waar dit zinvol en redelijkerwijs mogelijk was, is ook gebruik gemaakt van een ladder en/of endoscoop. Bij alle locaties is gezocht naar van beschermde soorten, naar sporen ervan en naar potentiële verblijfplaatsen. Hierbij is bepaald of een soort aanwezig is, mogelijk aanwezig is of zeker niet aanwezig is. In paragraaf 2.2 is beschreven hoe voor de gebouwbewonende soorten de (kans op) aanwezigheid is beoordeeld.

Effectbeoordeling en toetsing

Op basis van de verspreidingsgegevens en habitateisen van beschermde soorten en de biotoopkenmerken van het planlocaties is ingeschat of beschermde soorten (potentieel) in het plangebied voorkomen en welke mogelijke functies het plangebied heeft voor beschermde soorten.

Op basis van de informatie die de opdrachtgever heeft aangeleverd is de ingreep in kaart gebracht. Bij de effectbeoordeling is als uitgangspunt genomen dat er geen werkzaamheden in of direct bij water plaatsvinden en dat er ten hoogste enkele struiken en jonge bomen worden gekapt. Verder is ervan uitgegaan dat er geen schraal, vochtig en/of kruidenrijk grasland aanwezig is.

Op grond van de beschreven ingreep is bepaald:

- a. of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is;
- b. of de bescherming van houtopstanden aan de orde is;
- c. of er negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en essentiële functies te verwachten zijn;
- d. of en zo ja naar welke beschermde soorten nader onderzoek moet worden uitgevoerd;
- e. of de ingreep een overtreding van de Wet natuurbescherming kan inhouden en zo ja welke stappen nodig zijn om de ingreep conform deze wet uit te voeren.

Rapportage

De resultaten van het bureauonderzoek en het veldonderzoek zijn in de volgende hoofdstukken beschreven. De algemeen geldende resultaten zijn in hoofdstuk 3 beschreven. Vervolgens is per planlocatie de situatie, de resultaten van het onderzoek en een beoordeling van de ingreep in het kader van de Wet natuurbescherming beschreven. Daarbij geeft deze rapportage ook globaal aan of en zo ja, welke stappen nodig zijn om de ingrepen binnen de bepalingen van de Wet natuurbescherming uit te voeren en wanneer deze uitgevoerd moeten worden.

2.2 Werkwijze gebouwbewonende soorten

Negatieve effecten van de ingreep zijn vooral te verwachten op gebouwbewonende vogels en zoogdieren. Het betreft de volgende beschermde soorten en soortgroep: steenuil (*Athene noctua*), kerkuil (*Tyto alba*), torenvalk (*Falco tinnunculus*), gierzwaluw (*Apus apus*), huismus (*Passer domesticus*), huiszwaluw (*Delichon urbicum*), boerenzwaluw (*Hirundo rustica*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), steenmarter (*Martes foina*) en gebouwbewonende vleermuizen. Tijdens de veldbezoeken is zodoende hoofdzakelijk gelet op de aanwezigheid van deze soorten en potenties voor deze soorten. Deze soorten worden in deze rapportage aangeduid met 'Beschermde soorten quickscan'. Voorts kan de ingreep nog negatieve effecten hebben op algemene broedvogels als merel (*Turdus merula*) en vink (*Fringilla coelebs*). Hieronder volgt voor zoogdieren en vogels de informatie op basis waarvan is nagegaan of een soort(groep) aanwezig of mogelijk aanwezig was. Als er geen aanwijzingen werden gevonden voor aanwezigheid en geen geschikt omstandigheden voor de genoemde soort(groep) dan werd geoordeeld dat de soort(groep) niet aanwezig was.

2.2.1 Vogels met jaarrond beschermd nest

Steenuil en kerkuil

Deze soorten gebruiken stille, donkere plaatsen in gebouwen als nest- of rustplaats. Indien aanwezig is op zulke plaatsen gezocht naar exemplaren van deze uilen en naar sporen ervan in de vorm van uitwerpselen (witte strepen), braakballen en veren. Ook is bij de betreffende varkenshouders nagevraagd of kasten voor deze soorten zijn aangebracht. Als op het oog geschikte plaatsen aanwezig waren die niet afdoende geïnspecteerd kon worden werd dit beoordeeld als 'mogelijk aanwezig'.

Torenvalk

Voor de torenvalk werd in grote lijnen dezelfde werkwijze gevolgd als bij steen- en kerkuil, maar werd ook gelet op aanwezige dieren en sporen op lichte, beschutte plaatsen in en rond stallen en schuren.

Gierzwaluw

De gierzwaluw broedt op plaatsen onder dakpannen en in uiteenlopende openingen die vliegend goed bereikbaar zijn. Nestplaatsen van deze soort zijn vrijwel uitsluitend gelegen in de bebouwde kom, waardoor varkensstallen die ver buiten de bebouwde kom zijn gelegen niet geschikt zijn. De openingen naar de nestplaatsen bevinden zich op een hoogte van 3 m of meer. Als er plaatsen aanwezig waren die aan deze beschrijving voldoen maar die niet geïnspecteerd konden worden werd dit beoordeeld als 'mogelijk aanwezig'.

Huismus

De huismus is in de onderzoeksperiode de meeste tijd dicht in de buurt van de nestplaats zodat aanwezigheid van huismussen een sterke aanwijzing is voor nestplaatsen. De nestplaatsen bevinden onder dakpannen en in andere holten. De nesten zijn in de regel groot en slordig. Ze zijn vaak goed zichtbaar in de ruimte tussen balken en dakpannen of -platen. Gelet is op aanwezigheid van huismussen en ook zijn de varkensstallen en andere te slopen gebouwen zo goed mogelijk afgezocht naar nesten. Als er aanwijzingen waren voor aanwezigheid van huismussen en ruimten onder dakpannen niet afdoende afgezocht konden worden op nesten werd dit beoordeeld als 'mogelijk aanwezig'.

Huiszwaluw

De huiszwaluw maakt nesten die in de regel eenvoudig te vinden zijn onder de randen van daken en op soortgelijke plaatsen. De nesten bestaan uit leemachtig zand dat als een soort cement is gebruikt. De varkensstallen en andere te slopen gebouwen zijn aan de buitenzijde afgezocht naar zulke nesten. Als ruimten onder dakranden niet afdoende afgezocht konden worden werd dit beoordeeld als 'mogelijk aanwezig'.

Boerenzwaluw

De boerenzwaluw maakt nesten in gebouwen of onder dakranden op een min of meer horizontale ondergrond. Voor de nesten wordt zowel gras als leemachtig zand gebruikt. Als dergelijke ruimten in gebouwen niet geïnspecteerd konden worden werd dit beoordeeld als 'mogelijk aanwezig'.

Ooievaar

De ooievaar (*Ciconia ciconia*) heeft een groot, zeer opvallend nest zodat, indien aanwezig, de aanwezigheid ervan bij de quickscan zal worden vastgesteld en beoordeeld met 'aanwezig'.

2.2.2 Vleermuizen

Deze soortgroep gebruikt rustige donkere ruimten op zolders en voor mensen ontoegankelijke ruimten als spouwmuren en ruimte tussen dakplaten als verblijfplaats. Bij spouwmuren worden vaak open stootvoegen als toegang gebruikt mits deze op meer dan 1,5 meter boven het maaiveld aanwezig zijn. In de regel is aanwezigheid van vleermuizen alleen uit te sluiten bij zeer strak afgewerkte gebouwen zonder geschikte openingen aan de buitenzijde.

2.2.3 Steenmarter

De steenmarter gebruikt donkere, rustige plaatsen in gebouwen als dagrustplaats en/of nestplaats. Indien dergelijke plekken aanwezig zijn, is gezocht naar exemplaren en naar sporen in de vorm van uitwerpselen, latrines en prooiresten. Als dergelijke ruimten in gebouwen niet geïnspecteerd konden worden werd dit beoordeeld als 'mogelijk aanwezig'.

3 Resultaten vooronderzoek voor alle locaties

De uit te voeren ingreep betreft de sloop van een of meer varkensstallen. Gelet op de specifieke aard van de ingreep en de omstandigheden op de planlocaties kon het voorkomen van veel beschermde soortgroepen op voorhand worden uitgesloten. Vanwege de beperkte duur van de ingreep en de beperkte invloed op de omgeving van de ingreep zijn ook negatieve effecten op deze soorten uit te sluiten. Hieronder wordt eerst benoemd op welke soort(groep)en de ingreep al dan niet invloed kan hebben. Vervolgens wordt beschreven hoe het al dan niet voorkomen van de soorten waarop de ingreep wel invloed kan hebben is onderzocht.

3.1 Soortgroepen die op voorhand zijn uit te sluiten

Op de planlocaties is geen water aanwezig dat geschikt is als leefgebied voor beschermde soorten. Ook zijn er geen vegetaties of andere ecotopen aanwezig die leefgebied kunnen vormen voor beschermde soorten. Door het ontbreken van geschikt leefgebied zijn negatieve effecten van de ingreep op beschermde soorten in de soortgroepen zaadplanten, sporenplanten, amfibieën, reptielen, vissen, kevers, libellen, vlinders en overige ongewervelden op voorhand uit te sluiten. Een uitzondering hierop vormen veel voorkomende soorten zoals bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*). Deze soorten zijn echter door de Provincie Noord-Brabant vrijgesteld bij ruimtelijke ingrepen. Zie Bijlage 2 voor een overzicht van vrijgestelde soorten.

3.2 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van de vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, categorie 1-4 (zie Bijlage 3), is naast steenuil, kerkuil, huismus en gierzwaluw en ooievaar de slechtvalk (*Falco peregrinus*) een soort die in of op gebouwen broedt. Slechtvalk broedt uitsluitend in gebouwen van meer dan 4 etages hoog, zodat aanwezigheid ervan in een varkensstal op voorhand is uit te sluiten.

Spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en zwarte roodstaart (*Phoenicurus ochruros*) behoren evenals huis- en boerenzwaluw tot de soorten met een jaarrond beschermd nest categorie 5. Van deze soorten is het nest jaarrond beschermd als er weinig of geen vervangende nestplaatsen in de omgeving aanwezig zijn.

Spreeuw en zwarte roodstaart kunnen op zoveel plaatsen broeden in agrarisch bedrijven in de omgeving van de planlocaties dat op voorhand is uit te sluiten dat aanwezigheid van geschikte nestplaatsen een beperkende factor vormt.

Algemene broedvogels

De aanwezigheid van algemene broedende vogelsoorten als vink en merel is bijna nooit uit te sluiten omdat deze soorten in struiken en onder kleine afdakjes als een uitstekende dakrand kunnen broeden. Een negatief effect op deze soorten is echter betrekkelijk eenvoudig te voorkomen door buiten het broedseizoen te werken.

3.3 Zoogdieren

Aanwezigheid van streng beschermde (habitatrichtlijn) soorten zeezoogdieren en landzoogdieren als bever (*Castor fiber*), otter (*Lutra lutra*) en wolf (*Canis lupus*), is uit te sluiten op basis van het ontbreken

van geschikt leefgebied en/of verspreiding. Zie voor een overzicht van mogelijk voorkomende soorten zoogdieren en redenen waarom het voorkomen van deze soorten in of direct bij varkensstallen al dan niet kan worden uitgesloten.

Aanwezigheid van nationaal beschermde soorten als boommarter (*Martes martes*) en eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) is uit te sluiten op basis van het ontbreken van geschikt leefgebied. Aanwezigheid van soorten als eikelmuis (*Eliomys quercinus*) en veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) is uit te sluiten op basis van verspreiding. Soorten als bosmuis (*Apodemus sylvaticus*) en veldmuis (*Microtus arvalis*) zijn bij ruimtelijke ingrepen door de Provincie Noord-Brabant vrijgesteld. Zie Bijlage 2 en 3 voor een vollediger overzicht. Bunzing (*Mustela putorius*) gebruikt gebouwen op een vergelijkbare wijze als steenmarter, maar is in de regel veel zeldzamer in en rond gebouwen. Indien bunzing (potentieel) aanwezig is op een planlocatie wordt deze soort in beginsel op dezelfde manier vastgesteld als steenmarter bij de quickscan. Wezel (*Mustela nivalis*) en hermelijn (*Mustela erminea*) zijn gebonden aan terreinen met voldoende dekking tegen predatoren en met een ruim aanbod aan prooidieren als woelmuizen. Bovendien vermijden ze de bebouwde omgeving omdat ze gepredeerd kunnen worden door katten. Wezel en hermelijn zijn zodoende hoogstens incidenteel te verwachten in de directe omgeving van varkensstallen, zodat een wezenlijk negatief effect van de ingreep op deze soorten niet te verwachten is.

22 Locatie 19, Hazelbergsestraat 2B, Heeswijk-Dinther

22.1 Beschrijving locatie

Deze locatie betreft één gebouw. Het adres is Hazelbergsestraat 2B, 5473 XL Heeswijk-Dinther.

Figuur 41. Locatie 19, Hazelbergsestraat 2B, Heeswijk-Dinther

Op deze locatie is de boerderij volledig ontmanteld en niet meer in bedrijf. De eigenaar wil graag meedoen aan de saneringsregeling en heeft daarom geen varkens meer gekocht. Tijdens het bezoek werden alle ruimten schoon gespoten.

Figuur 42. Ten tijde van het uitvoeren van de quickscan is de varkenshouderij niet meer in bedrijf.

22.2 Uitgevoerd onderzoek

De locatie is op 22 mei 2020 bezocht door ecooloog Dennis van Hooren van Regelink Ecologie & Landschap. Voor een beschrijving van de werkwijze zie verder Hoofdstuk 2.

22.3 Resultaten

22.3.1 Beschermd gebied

Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek'. Dit gebied ligt op een afstand van 16 kilometer van het plangebied.

NNB

Het plangebied ligt op 700 meter afstand van het NNB. Zie hiervoor Bijlage 4.

22.3.2 Beschermde soorten

Gegevens NDFF

In de uit de NDFF geselecteerde informatie zijn voor deze locatie een waarneming van tijtjaf (*Phylloscopus collybita*), van witte kwikstaart (*Motacilla alba*) en van huismus aanwezig. De waarneming van huismus dateert van 16 februari 2012.

Beschermde soorten quickscan

Van de soorten waar het onderzoek op gericht was (zie onderstaande tabel) werd aanwezigheid van een broedende boerenzwaluw in het gebouw vastgesteld.

Tabel 19. Gebouwen op locatie 19 met de al dan niet waargenomen beschermde soorten. De nummering komt overeen met Figuur 41. n = nee; j = ja.

	Ooievaar	Torenvalk	kerkuil	steenuil	huismus	gierzwaluw	boeren zwaluw	huizwaluw	steebmarter	vleermuis
gebouw 1	n	n	n	n	n	n	j	n	n	n

Algemene broedvogels

Aanwezigheid van algemene broedvogels kan niet worden uitgesloten. Direct rond het gebouw zijn enkele struiken en jonge bomen aanwezig waarin vogels als vink en merel kunnen broeden.

Overige beschermde soorten

Naast de in Tabel 19 vermelde en hiervoor besproken soorten werden er geen andere beschermde soorten, sporen ervan of andere aanwijzingen voor hun aanwezigheid op de planlocatie waargenomen. Ook werden er geen omstandigheden aangetroffen waarvan te verwachten is dat ze geschikt zijn als leefgebied voor andere beschermde soorten.

22.4 Effectbeoordeling en toetsing

22.4.1 Natura 2000 gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek'. Dit gebied ligt op een afstand van 16 km van het plangebied. Door deze afstand, door bos en door menselijke invloeden in het tussenliggende gebied zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de ingreep op dit Natura 2000-gebied uitgesloten. De ingreep draagt niet bij aan verdroging. Afhankelijk van de in te zetten machines bij sloop en het afvoeren van het sloopmateriaal kan de ingreep mogelijk wel leiden tot een verhoging van de stikstofdepositie op dit gebied. Dit kan leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden. Een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000-gebieden is op basis van de nu beschikbare informatie niet uit te sluiten.

22.4.2 Natuurnetwerk Brabant

Het plangebied ligt buiten het NNB, op een afstand van 700 m ervan. In de Provincie Noord-Brabant geldt dat ook de externe werking van ingrepen getoetst moet worden als een negatief effect op de wezenlijke waarde en kenmerken te verwachten is. Gelet op de afstand van de planlocatie tot het NNB en de aanwezigheid van bomen langs openbare wegen tussen de planlocatie en het NNB is een negatief effect op het NNB echter redelijkerwijs uit te sluiten. Toetsing aan de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNB is niet nodig.

22.4.3 Vogels

Vogels met jaarrond beschermd nest

Op de locatie broedt boerenzwaluw. Nestplaatsen van deze soort zijn jaarrond beschermd als er weinig of geen vervangende nestplaatsen in de omgeving beschikbaar zijn. Dit is echter niet het geval, in de omgeving zijn binnen enkele honderden meters ruim voldoende vervangende nestplaatsen aanwezig. Voor boerenzwaluw gelden daarom dezelfde voorwaarden als voor algemene broedvogels. Zie hieronder. In februari 2012 is huismus op de locatie waargenomen, maar gelet op de constructie van het gebouw (zie Figuur 42) is aanwezigheid van nestplaatsen van deze soort uit te sluiten.

Algemene broedvogels

Aanwezigheid van algemene broedvogels als merel en vink is niet uit te sluiten. Het uitvoeren van de sloop kan leiden tot het vernielen van nesten en eieren en het doden van jongen van deze vogels. Dit zijn overtredingen van de Wet natuurbescherming artikel 3.1 lid 1, 2 en 4.

Werken buiten het broedseizoen voorkomt deze overtredingen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van weersomstandigheden en de soorten. Als de sloop wordt uitgevoerd in de periode september – februari mag worden aangenomen dat ten aanzien van algemene broedvogels de Wet natuurbescherming niet overtreden wordt.

22.4.4 Overige beschermde soorten

Uit de resultaten blijkt verder dat, naast de hiervoor genoemde soorten, overige beschermde soorten niet voorkomen op de planlocatie. Gelet op de constructie van het gebouw is aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten. Ook het interieur is zeer overzichtelijk zodat het volledig kon worden onderzocht. Negatieve effecten op overige beschermde soorten zijn zodoende niet te verwachten.

Figuur 43. Het interieur van het gebouw is zeer overzichtelijk zodat aanwezigheid van beschermde soorten daar kon worden uitgesloten, met uitzondering van een broedende boerenwaluw.

22.5 Conclusies

Het is op basis van het uitgevoerde onderzoek niet uit te sluiten dat de sloop van de varkensstal leidt tot een verhoging van stikstofdepositie op het N2000 gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten en Bossche Broek'.

Voor de ingreep moet daarom een Aerius berekening worden uitgevoerd.

Een negatief effect van de ingreep op het NNB is niet te verwachten. Een nadere toetsing ten aanzien van het NNB is niet nodig.

De ingreep kan leiden tot het vernielen van eieren of nesten van boerenwaluw en van algemene broedvogels, verstoren van deze nesten en het doden van jongen, en daarmee tot overtreding van de Wet natuurbescherming. **Door de sloop van de varkensstal uit te voeren in de periode september – februari wordt een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van broedende vogels voorkomen.**

Andere beschermde soorten zijn niet aanwezig, zodat een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soorten ook niet te verwachten is.

23 Nader onderzoek naar beschermde soorten

In de voorgaande hoofdstukken staat beschreven welke beschermde soorten aanwezig zijn of mogelijk aanwezig zijn in te slopen varkensstallen. Als deze soorten mogelijk aanwezig zijn en de ingreep een negatief effect op deze soorten kan hebben dient nader onderzoek naar deze soorten uitgevoerd te worden. Hieronder wordt beschreven wat dit in kan of moet houden. Voor een aantal soorten kan het onderzoek gecombineerd worden, bijvoorbeeld naar huismus, gierzwaluw, vleermuizen en kerkuil.

23.1 Steenuil

Om aanwezigheid van nest- of vaste rustplaatsen van steenuil vast te stellen is vaak een nauwkeurige inspectie van een gebouw voldoende. Als delen van een gebouw niet geïnspecteerd kunnen worden kan het 's-avonds posten bij het gebouw meer duidelijkheid geven. Als ook op basis hiervan aan- of afwezigheid niet kan worden vastgesteld dient in de periode 1 februari – 30 april onderzoek uitgevoerd te worden, waarbij tot vier bezoeken nodig kunnen zijn. Als de soort dan niet is vastgesteld mag worden aangenomen dat de steenuil niet in het gebouw voorkomt.

Zie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf> voor meer informatie.

23.2 Kerkuil

Ook vaste rust- en nestplaatsen van kerkuil zijn in de regel goed aan de hand van een nauwkeurige inspectie van een gebouw vast te stellen. Als delen van een gebouw niet geïnspecteerd kunnen worden kan aanwezigheid vaak vastgesteld worden door 's-avonds bij het gebouw te posten. Als dit geen zekerheid biedt over aan- of afwezigheid moeten tussen half februari en half oktober tot drie bezoeken worden gebracht in avond of nacht.

Zie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-011-Kennisdocument-Kerkuil-1.0.pdf> voor meer informatie.

23.3 Torenvalk

Nader onderzoek naar torenvalk is maar zelden nodig. Als aanwezigheid van een rust- of nestplaats niet kan worden uitgesloten is een onderzoekronde overdag en bij goede weersomstandigheden in maart of april meestal afdoende.

23.4 Gierzwaluw

Als aanwezigheid van gierzwaluw niet kan worden uitgesloten is nader onderzoek nodig waarbij in de periode 1 mei – 15 juli tot maximaal driemaal 's avonds tussen twee uur voor zonsondergang en zonsondergang bij het gebouw gepost moet worden om in- en uitvliegende dieren vast te stellen. Er moet minimaal tien dagen tussen de bezoeken liggen.

Zie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf> voor meer informatie.

23.5 Huismus

Als nader onderzoek naar huismus moet worden uitgevoerd moeten twee tot vier bezoeken worden gebracht aan de planlocatie tussen 10 maart en 20 juni, bij voorkeur 's ochtends vanaf een uur na zonsopkomst. Er moet minimaal 10 dagen tussen de bezoeken liggen.

Zie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.0.pdf> voor meer informatie.

23.6 Huis- en boerenwaluw

Aanwezigheid van nestelende huis- en boerenwaluw is vrijwel altijd direct vast te stellen zodat nader onderzoek zelden noodzakelijk is. Een bezoek overdag in de maand juni is dan voldoende.

23.7 Steenmarter

Als in varkensstallen ruimten aanwezig zijn waar een steenmarter zich ongezien kan ophouden kan nader onderzoek met behulp van een of meerdere cameravallen noodzakelijk zijn. Hiervoor dient een cameraval zo geplaatst te worden dat informatie verkregen wordt over de plaats waar de soort het gebouw in- en uitgaat.

23.8 Vleermuizen

Omdat vleermuizen door mensen ongebruikte en onbereikbare ruimten als spouwmuren en ruimte tussen dakplaten kunnen gebruiken is in veel gevallen nader onderzoek naar deze dieren nodig. Het Vleermuisprotocol 2017 (dat in 2021 wordt vervangen door de volgende versie) geeft hiervoor richtlijnen. Over het algemeen moeten drie ronden in de kraamperiode (half mei – half juli) worden uitgevoerd, waarvan twee in de avond en een in de ochtend, met een periode tussen twee van deze bezoeken van 20 dagen (volgens protocol 2021). In de paarperiode (half augustus – eind september) moeten twee ronden in de loop van de avond worden uitgevoerd. Iedere ronde moet tenminste twee uur duren. Zie voor meer informatie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>

24 Maatregelen voor beschermde soorten

Om de sloop van de varkensstallen mogelijk te maken binnen de voorwaarden die de Wet natuurbescherming hieraan stelt dienen voor de (mogelijk) aanwezige soorten beschermde soorten de hieronder beschreven maatregelen getroffen te worden. In verband met de periode die deze soorten nodig hebben om te wennen aan de voorzieningen moeten deze maatregelen in de meeste gevallen **ruim van tevoren** uitgevoerd zijn. Over het algemeen is het aan te raden deze maatregelen in overleg met een ter zake deskundige uit te voeren en met behulp van foto's en een verslag te documenteren welke maatregelen zijn genomen, waar ze zijn uitgevoerd en wanneer. Voor de sloop van de stal(len) waarin functies voor beschermde soorten aanwezig zijn moet een ontheffing Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Voor de uitvoering van de sloop moet ecologisch werkprotocol worden opgesteld.

24.1 Steenuil

Van de steenuil zijn zowel nestplaatsen als de rustplaatsen jaarrond beschermd.

- Per weg te nemen rustplaats moet een vergelijkbare rustplaats worden gerealiseerd. Het kan gaan om een rustige zitplaats in bijvoorbeeld een kapschuur. Deze rustplaats moet zich zo dicht mogelijk bij de weg te nemen rustplaats bevinden.
- Per weg te nemen nestplaats moeten twee vervangende nestplaatsen worden gerealiseerd in de vorm van speciale steenuil nestkasten. Deze nestkasten moeten in de directe omgeving van de weg te nemen nestplaats worden gerealiseerd, maar buiten de invloed van de sloop van de stal(len).
- De vervangende nest- en rustplaatsen moeten tenminste drie maanden voor de sloop van de stal(len) aanwezig zijn, en bij voorkeur al in de periode september – december in het jaar voorafgaande aan de sloop.
- De sloop van de stal(len) en het daarbij vernielen van de nestplaats moet plaatsvinden in de periode augustus – januari. In deze periode zijn er geen eieren of nog niet vliegende jongen aanwezig. Eventueel kan de nestplaats ook ruim voorafgaande aan de sloop ongeschikt gemaakt worden, waarna de sloop in de periode januari – augustus kan plaatsvinden.
- Zie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf> voor meer informatie.

24.2 Kerkuil

Van de kerkuil zijn zowel nestplaatsen als rustplaatsen jaarrond beschermd.

- Per weg te nemen rustplaats moet tenminste een, en bij voorkeur twee of meer vergelijkbare rustplaatsen worden gerealiseerd. Het kan gaan om een rustige, donkere zitplaats in bijvoorbeeld een kapschuur. Deze rustplaatsen moeten zich zo dicht mogelijk bij de weg te nemen rustplaats bevinden.
- Per weg te nemen nestplaats moeten tenminste twee vervangende nestplaatsen worden gerealiseerd in de vorm van speciale kerkuil nestkasten. Deze nestkasten moeten in de directe omgeving van de weg te nemen nestplaats worden gerealiseerd, maar buiten de invloed van de

sloop van de stal(len). De nestkasten worden bij voorkeur aangebracht in een schuur die voor de uilen toegankelijk is.

- De vervangende nest- en rustplaatsen moeten tenminste drie maanden voor de sloop van de slat(len) aanwezig zijn, en bij voorkeur al in de periode september – januari in het jaar voorafgaande aan de sloop.
- De sloop van de stal(len) en het daarbij vernielen van de nestplaats moet plaatsvinden in de periode augustus – januari. In deze periode zijn er geen eieren of nog niet vliegende jongen aanwezig. Eventueel kan de nestplaats ook ruim voorafgaande aan de sloop ongeschikt gemaakt worden, waarna de sloop in de periode januari – augustus kan plaatsvinden.
- Zie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-011-Kennisdocument-Kerkuil-1.0.pdf> voor meer informatie.

24.3 Torenvalk

Van torenvalk zijn nesten jaarrond beschermd als er weinig of geen alternatieve nestplaatsen in de omgeving beschikbaar zijn.

- Per weg te nemen nestplaats moet er een vervangende nestplaats worden gerealiseerd. Torenvalken broeden vooral in nestkasten die aan een paal van 4-5 m lang zijn bevestigd. Deze nestkast moet in de directe omgeving van de weg te nemen nestplaats worden gerealiseerd, maar buiten de invloed van de sloop van de stal(len).
- De vervangende nestplaats moet tenminste drie maanden voor de sloop van de slat(len) aanwezig zijn, en bij voorkeur al in de periode september – januari in het jaar voorafgaande aan de sloop.
- De sloop van de stal(len) en het daarbij vernielen van de nestplaats moet plaatsvinden in de periode augustus – februari. In deze periode zijn er geen eieren of nog niet vliegende jongen aanwezig. Eventueel kan de nestplaats ook ruim voorafgaande aan de sloop ongeschikt gemaakt worden, waarna de sloop in de periode februari – augustus kan plaatsvinden.
- Zie <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/subsidiestelsel-natuur-en-landschap/agrarisch-natuurbeheer-anlb/kennisbank/doelsoorten/torenvalk/> voor meer informatie.

24.4 Gierzwaluw

Van gierzwaluw zijn nesten jaarrond beschermd.

- Per weg te nemen nest moeten vervangende nestplaatsen gerealiseerd worden, bij voorkeur vier. Deze worden bij voorkeur in de directe omgeving van de weg te nemen nestplaats gerealiseerd.
- De vervangende nestplaatsen moeten bij voorkeur een volledig broedseizoen (mei – juli) van tevoren aanwezig zijn.
- De nestplaatsen moeten vliegend goed bereikbaar zijn voor de gierzwaluwen.
- De sloop van de stal(len) moet uitgevoerd worden in een periode dat er geen gierzwaluwen aanwezig zijn, tussen eind augustus en half april.
- Zie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf> voor meer informatie.

24.5 Huismus

Van huismus zijn zowel de nestplaatsen als de rest van de leefomgeving jaarrond beschermd.

- Per weg te nemen nest moeten vervangende nestplaatsen gerealiseerd worden, bij voorkeur tenminste twee per nest. Deze worden bij voorkeur in de directe omgeving van de weg te nemen nestplaats gerealiseerd.
- De vervangende nestplaatsen moeten bij voorkeur tenminste drie maanden voor de sloop van de stal(len) met nestplaatsen worden gerealiseerd.
- De sloop van de stal(len) met nesten moet uitgevoerd worden in de periode oktober – februari. Dat is de periode dat in de nesten geen broedende vogels of jongen aanwezig zijn.
- Zie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf> voor meer informatie.

24.6 Huiszwaluw

Van huiszwaluw zijn nestplaatsen jaarrond beschermd als er weinig of geen vervangende nestplaatsen in de omgeving aanwezig zijn. Deze soort broedt in kolonies van vaak tientallen nesten dicht bijeen onder dakranden.

- Een vervangende nestplaats kan bestaan uit een huiszwaluwtil.
- De sloop van de stal(len) met nesten moet worden uitgevoerd in de periode september – april. Buiten deze periode kunnen nesten in gebruik zijn.
- Zie voor meer informatie <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/huiszwaluw>

24.7 Boerenzwaluw

Van boerenzwaluw zijn nestplaatsen jaarrond beschermd als er weinig of geen vervangende nestplaatsen in de omgeving aanwezig zijn.

- Vervangende nestplaatsen kunnen bestaan uit plankjes met een oppervlak van 15 x 15 cm waarop een nest gebouw kan worden. Deze plankjes moeten in een toegankelijke schuur of onder een overkapping, zoals een kapschuur, worden aangebracht.
- De sloop van de stal(len) met nesten moet worden uitgevoerd in de periode september – april. Buiten deze periode kunnen nesten in gebruik zijn.
- Zie voor meer informatie <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/boerenzwaluw>

24.8 Steenmarter

Van steenmarter zijn vaste rustplaatsen jaarrond beschermd.

- Een vervangende rustplaats kan bestaan uit een speciaal hiervoor gemaakte nestkast.
- De nestkast moet op een plaats komend die vergelijkbaar is met de locatie die door de steenmarter wordt gebruikt. Vaak gaat het om een stille zolderruimte. Ook moet de kast zo dicht mogelijk bij de plaats die door de steenmarter gebruikt worden geplaatst.
- Een bepaalde gewenningsperiode is voor deze kasten niet bekend, maar aan te raden is deze kasten zo lang mogelijk van te voren te realiseren, en tenminste een half jaar van te voren.

- De sloop van de stal(len) moet uitgevoerd worden in de periode augustus – januari. In deze periode zijn er geen hulp behoevende jongen van de steenmarter aanwezig.
- Zie voor meer informatie <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

24.9 Vleermuizen

In Nederland komen 18 soorten vleermuizen voor. Vleermuizen zijn streng beschermd omdat bij de meeste soorten vrouwtjes maar een jong per jaar krijgen. Van alle soorten zijn verblijfplaatsen het jaarrond beschermd. Hier worden alleen de maatregelen beschreven voor verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de meest voorkomende soort. Bij deze soort zijn drie verschillende typen verblijfplaatsen in varkensstallen te verwachten: zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en kraamverblijfplaatsen. De eerste twee genoemde verblijfplaatsen zijn op vergelijkbare plaatsen te vinden en worden hieronder samen besproken. Voorzieningen die voor een zomerverblijfplaats gerealiseerd worden gelden ook als voorziening voor een paarverblijfplaats.

- per weg te nemen verblijfplaats moeten er vier vervangende verblijfplaatsen worden gerealiseerd. Deze moeten zo dicht mogelijk, en binnen een afstand van 200 m van de te slopen stal(len) worden gerealiseerd.
- De verblijfplaatsen moeten zoveel mogelijk buiten de invloed van kunstlicht worden aangebracht. Ook moeten ze zoveel mogelijk verschillende exposities hebben (richting noord, oost, west en zuid). Ze moeten op tenminste 3 m hoogte worden aangebracht.
- Voor zomer- en paarverblijfplaatsen moeten platte kasten worden gebruikt van ongeveer 25 x 35 cm, met een binnenruimte van niet meer dan 2 cm 'dik'. Het kan gaan om eenvoudige voorzieningen als de vleermuis muurschaal van Schwogler. Deze moet tocht- en lichtdicht tegen een muur worden bevestigd.
- De voorzieningen voor zomer- en paarverblijfplaatsen moeten minimaal een half jaar voor de sloop van de stal(len), vallende in de periode maart-oktober, worden gerealiseerd.
- Voor een kraamverblijfplaats moeten platte kasten worden gebruikt van ongeveer 50 x 100 cm. Ze moeten bestaan uit meerdere lagen. Voor een permanente vervanging van een kraamverblijfplaats moet een in te bouwen voorziening worden gebruikt. Een voorziening voor een kraamverblijfplaats is ook geschikt als zomer- en paarverblijfplaats.
- Voor een kraamverblijfplaats moeten zowel de oorspronkelijke verblijfplaats als de vervangende voorzieningen tenminste een jaar van te voren aanwezig zijn.
- De sloop van de stal(len) moet op vleermuisvriendelijke wijze worden uitgevoerd.
- Zie voor meer informatie <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>

25 Literatuur en bronnen

25.1 Soortengroepen

Zoogdieren

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Vogels

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Steenuil, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- www.sovon.nl

Methoden, databanken, wetgeving

- www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen
- www.ndff-ecogrid.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.minez.nederlandsesoorten.nl/zoeken-naar-soort
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx
- www.ruimtelijkeplannen.nl

Bijlage 1. Jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van de soorten van categorie 1-4. Voor de soorten van categorie 5 is een inventarisatie gewenst; als vervangende nestplaatsen niet of beperkt beschikbaar zijn, zijn nesten van deze soorten jaarrond beschermd.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
oolevaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
ransuil	<i>Asio otus</i>	4
sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4
blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
bosuil	<i>Strix aluco</i>	5
brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	5
draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
eidereend	<i>Somateria mollissima</i>	5
ekster	<i>Pica pica</i>	5
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
hop	<i>Upupa epops</i>	5
huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	5
ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	5
koolmees	<i>Parus major</i>	5
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5

pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
raaf	<i>Corvus corax</i>	5
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	5
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	5
zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	5

Bijlage 2. Vrijgestelde soorten per provincie

	Wnb	Friesland	Groningen	Noord-Holland	Flevoland	Overijssel	Drenthe	Gelderland	Utrecht	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Zoogdieren													
Aardmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bosmuis (1)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bunzing	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dwergmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dwergspitsmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Eekhoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	2
Egel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gewone bosspitsmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Haas	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Hermelijn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Huisspitsmuis (1)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Konijn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Molmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ondergrondse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ree	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rosse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Steenmarter	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	3
Tweekleurige bosspitsmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Veldmuis (1)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vos	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wezel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wild zwijn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Woelrat	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Amfibieën													
Bastaardkikker	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bruine kikker	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gewone pad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine watersalamander	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meerkikker	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Reptielen													
Hazelworm	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	4
Levendbarende hagedis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	3

- groen = vrijgesteld
 ■ oranje = niet vrijgesteld
 ■ geel = vrijgesteld met voorwaarden
 1. en alg vrijstelling in/op gebouwen (Wn art 3.10 3de lid)
 2. vrijgesteld in periode maart-april en juli t/m november
 3. vrijgesteld in periode 15 augustus t/m februari
 4. vrijgesteld in periode juli t/m september

Bijlage 3. Tabel zoogdieren

Soort	Biotoop	Verspreiding	Uit te sluiten op
Hamster	Akkers	Zuid-Limburg	Verspreiding
Otter	Water en oevers	Landelijk	Biotoop
Bever	Water en oevers	Landelijk m.u.v. NH	Biotoop
Hazelmuis	Bosranden	Zuid-Limburg	Verspreiding
Lynx	Bos	Zuid-Limburg	Verspreiding
Noordse woelmuis	Vochtig rietland	W en N Nederland	Biotoop en verspreiding
Wilde kat	Bos	Zuid-Limburg	Biotoop en verspreiding
Wolf	Bos, buitengebied	Veluwe, elders zwervers	Biotoop
Boommarter	Bos	Landelijk	Biotoop
Bunzing	Allerlei	Landelijk	Niet
Damhert	Bos, stille weiden	Landelijk	Biotoop
Das	Allerlei	Landelijk	Opvallende sporen
Edelhert	Bos	Veluwe	Verspreiding
Eekhoorn	Bos	Landelijk	Biotoop
Eikelmuis	Bos	Zuid-Limburg	Verspreiding
Grote bosmuis	Bos	Oost Nederland	Verspreiding
Hermelijn	Allerlei	Landelijk	Mijdt bebouwing
Molmuis	Grasland, boomgaarden	Limburg	Verspreiding
Ree	Bos, stille weiden	Landelijk	Mijdt bebouwing
Steenmarter	Allerlei	Landelijk	Niet
Veldspitsmuis	Kleinschalig landschap	Ov, Gld, Z.Vlaanderen	Verspreiding
Waterspitsmuis	Water en oevers	Landelijk	Biotoop
Wezel	Allerlei	Landelijk	Mijdt bebouwing
Wild zwijn	Bos en weiden	Oostelijke helft Nederland	Mijdt bebouwing
Zeezoogdieren	Zee	Kust	Verspreiding
Vleermuizen	Allerlei	Landelijk	Niet

Bijlage 5. Stappen planstikstof depositie

Bijlage 6. Indicatieve Aeries-berekening

Toelichting indicatieve berekening

Met het stappenplan opgesteld door de rijksoverheid kan worden vastgesteld of geplande nieuwe activiteiten vergunningplichtig zijn onder de wet Natuurbescherming (zie Bijlage 1). Daarin is de eerste stap om aan de hand van de AERIUS Calculator de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te berekenen. De stikstof uitstoot binnen een project is niet enkel afhankelijk van de uitvoeringsfase (is de aanleg- of bouwfase) van het project. Ook in de gebruiksfase kan sprake zijn van een verhoogde uitstoot van stikstof ten gevolge van toename vervoersbewegingen of uitstoot door andere stikstofbronnen (bijvoorbeeld verwarming van een woonwijk). In de Aeries rekentool worden daarom twee aparte Aeries berekeningen gemaakt: een voor de uitvoeringsfase en een voor de gebruiksfase. De hieronder beschreven berekening geeft slechts een eerste indicatie waarmee een drempelwaarde voor stikstof-uitstoot wordt gegeven. De initiatiefnemer kan op basis hiervan de ingreep mogelijk bijstellen en/of verder gaan met stap 2 uit het stappenplan.

Uitvoeringsfase (aanleg/bouw)

Voor een berekening kunnen de volgende gegevens nodig zijn:

- periode (aantal dagen) waarop werkzaamheden worden uitgevoerd
- aantal mensen dat de werkzaamheden uitvoert
- gebruikte auto's en reisafstand van de mensen die de werkzaamheden uitvoeren
- machines die de werkzaamheden uitvoeren inclusief gebruiksklasse
- aan- en afvoer van materialen of grondstoffen door vrachtauto's nodig voor de ingreep en de af te leggen afstand
- verbruik van brandstof door de machines.

Gebruiksfase

Voor de berekening zijn gegevens nodig over de verwachte mobiliteit indien sprake is van een toename, en van stikstof (N) bronnen.

Bijlage 7. Stappenplan gebiedsbescherming

Bijlage 8. Stappenplan soortenbescherming

